

І. М. Лицур,

д. е. н., професор, ДП "Ліси України", м. Київ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3867-0734>

Ю. Ю. Нестор'як,

к. е. н., ДП "Ліси України", м. Київ

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-4585-7234>

Р. А. Буценко,

аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2471-9979>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.8.203

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИЦТВ В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ПРИКЛАДНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ

I. Lytsur,

Doctor of Economic Sciences, Professor, State Enterprise "Forests of Ukraine", Kyiv

Yu. Nestoriak,

PhD in Economics, State Enterprise "Forests of Ukraine", Kyiv

R. Butsenko,

Postgraduate student, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

INVESTMENT SUPPORT FOR THE RENEWAL OF FIXED CAPITAL IN FORESTRY
ENTERPRISES IN UKRAINE: CONCEPTUAL FOUNDATIONS AND PRACTICAL TOOLS

Встановлено, що основний капітал лісогосподарських виробництв включає техніко-технологічну, виробничо-господарську та природно-ресурсну складові. Виявлено, що техніко-технологічна складова основного капіталу лісогосподарських виробництв охоплює виробниче обладнання, транспортні засоби, прилади та механізми, а також нематеріальні активи. Дослідження показали, що в останні роки, коли цифровізація руху лісопродукції стала ключовим трендом трансформації всієї архітектури управління лісовою галуззю, значно підвищилась вагомість нематеріальних активів (цифрових продуктів) у забезпеченні результативності формування та відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв. Визначено, що ув'язку з поглибленням інституційної трансформації у державному лісовому секторі України мали місце суттєві структурні зрушення в системі функціонування виробничо-господарської складової основного капіталу лісогосподарських виробництв внаслідок відокремлення лісового господарства та лісопереробних підрозділів, що призвело до приватизації комплексу будівель та споруд, які забезпечували переробку деревини. Встановлено, що нарощення природно-ресурсної складової основного капіталу лісогосподарських виробництв безпосередньо пов'язано з розширенням площі лісових земель, що може бути забезпеченим через переведення самозаліснених сільськогосподарських угідь у категорію земель лісогосподарського призначення, а

також за рахунок заліснення малопродуктивних сільськогосподарських угідь та неугідь. Обґрунтовано, що нарощення внутрішніх джерел інвестиційного забезпечення придбання, оновлення, модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основного капіталу лісгосподарських виробництв потребує перегляду політики амортизаційних відрахувань, зниження рівня сукупного фіскального навантаження на державний лісовий сектор та інституціоналізації інструментів прямої та непрямої бюджетної підтримки проєктів нарощення лісоресурсного потенціалу. Визначено, що у короткостроковій перспективі одним з основних пріоритетів відтворення основного капіталу лісгосподарських виробництв має стати інвестиційне забезпечення розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури для підвищення ефективності господарського освоєння рекреаційного потенціалу лісів.

It has been established that the fixed capital of forestry enterprises comprises technical and technological, production and operational, and natural resource components. It has been found that the technical and technological component of the fixed capital of forestry enterprises encompasses production equipment, transport vehicles, instruments and machinery, as well as intangible assets. Research has shown that in recent years, as the digitalisation of timber product flows has become a key trend in the transformation of the entire management architecture of the forestry sector, the importance of intangible assets (digital products) in ensuring the effectiveness of the formation and reproduction of the fixed capital of forestry enterprises has significantly increased. It has been established that, due to the deepening of institutional transformation in Ukraine's state forestry sector, significant structural shifts have taken place in the functioning of the production - economic component of the fixed capital of forestry enterprises as a result of the separation of forestry and timber processing units, which led to the privatisation of the complex of buildings and structures that facilitated timber processing. It has been established that the expansion of the natural resource component of the fixed capital of forestry enterprises is directly linked to the increase in the area of forested land, which can be achieved by reclassifying naturally reforested agricultural land into the category of land designated for forestry purposes, as well as through the afforestation of low-productivity agricultural land and wasteland. It is argued that increasing domestic sources of investment funding for the acquisition, renewal, modernisation, reconstruction and technical re-equipment of the fixed capital of forestry enterprises requires a review of depreciation policy, a reduction in the overall fiscal burden on the state forestry sector, and the institutionalisation of instruments for direct and indirect budgetary support for projects aimed at increasing forest resource potential. It has been determined that, in the short term, one of the main priorities for the reproduction of fixed capital in forestry enterprises should be investment in the development of a network of forest recreational infrastructure facilities to enhance the efficiency of the commercial development of forests' recreational potential.

Ключові слова: основний капітал, інвестиційне забезпечення, основні лісгосподарські засоби, капітальні інвестиції, модернізація, амортизація, державний лісовий сектор.

Key words: fixed capital, investment funding, fixed forestry assets, capital investment, modernisation, depreciation, the state forestry sector.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Основний капітал виступає ключовим детермінантом відтворювальних пропорцій у сферах матеріального виробництва і від масштабів його оновлення великою

мірою залежить рівень ефективності виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості відтворення ресурсного потенціалу у різноманітних секторах національного господарства визначають співвідношення за рівнем вагомості між активною (виробниче обладнання, транспортні засоби, передавальні пристрої) та пасивною (будівлі, споруди)

частинами основного капіталу. Прикметними рисами структуризації основного капіталу відзначається у секторі лісогосподарських виробництв, де поряд з техніко-технологічною та виробничо-господарською складовими основного капіталу виокремлюється природно-ресурсна складова, оскільки лісові землі та лісові насадження також виступають основними засобами. Лісові землі розглядаються як складова основних засобів, оскільки завдяки своїм фізико-хімічним характеристикам вони забезпечують відтворення та відновлення лісо-сировинних ресурсів. Водночас лісові насадження також виступають складовою основного капіталу з огляду на їх здатність продукувати корисні властивості лісів, які відзначаються високим рівнем рекреаційної цінності, забезпечують продукування кисню та зв'язування вуглецю, безпосередньо впливають на водно-повітряний режим чим визначають асиміляційну місткість окремих територій. Специфіка формування основного капіталу у секторі лісогосподарських виробництв великою мірою і детермінує специфікацію форм, методів, способів та інструментів інвестиційного забезпечення їх відтворення. Треба також враховувати високий рівень фізичного спрацювання техніко-технологічної складової основного капіталу лісогосподарських виробництв з огляду на інвестиційний дефіцит, котрий виник у державному лісовому секторі у зв'язку з введенням мораторію на експорт необробленої деревини, скороченням бюджетного фінансування процесів ведення лісового та мисливського господарства, а також наявністю обмежень стосовно отримання суб'єктами лісогосподарського підприємництва залучених та позикових фінансових ресурсів на ринку позикового капіталу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Виходячи із прискорення інституційних трансформацій та необхідності переведення державного лісового сектора України на інноваційну модель розвитку, у вітчизняній економічній науці активізувалися дослідження, які присвячені розробленню концептуальних засад та прикладного інструментарію інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв. У наукових працях та аналітичних оцінках Ю. Болоховця, В. Голяна, О. Дзюбенка, А. Карпука, О. Кватирка, Ю. Марчука, В. Ткачука та інших [1—5; 7] розкритося фундаментальні передумови становлення інституціонального середовища інвестиційного забезпечення потреб лісового сектора України, визначаються структурно-динамічні характеристики відтворення активної та пасивної частини основних лісогосподарських засобів постійних лісокористувачів, відслідковуються особливості упередження процесів морального старіння основного капіталу лісогосподарських виробництв, а також пропонуються перспективні напрями активізації інвестиційної діяльності щодо придбання, будівництва, оновлення, модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основних засобів постійних лісокористувачів державної форми власності, виходячи з тих вигод та переваг, які зумовлені корпоратизацією сектору державних лісових господарств.

Високим рівнем системності до аналізу існуючих проблем інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв відзначається підхід О.Кватирка, котрий свої висновки робив на основі динаміки коефіцієнта відношення капітальних інвестицій до амортизаційного фонду. Виходячи з його позиції, сформульованої у 2021 році, інтенсивне зменшення показника відношення капітальних інвестицій до амортизаційного фонду свідчить про відсутність позитивних зрушень в частині розширеного відтворення основних засобів. Якщо така тенденція в динаміці даного показника збережеться, то прогнозовано можна очікувати зростання рівня спрацювання основного капіталу лісового господарства [5, с. 67]. Досягнення проривних позитивних результатів в частині зменшення рівня фізичного спрацювання основних лісогосподарських засобів може бути досягнутим як через нарощення обсягів фінансування капітальних інвестицій за рахунок внутрішніх джерел (чистого прибутку, амортизаційного фонду) постійних лісокористувачів, так і за рахунок централізованого бюджетного фінансування в межах державних програм розвитку лісового господарства, а також за рахунок залучення приватних інвестицій. Водночас активізація інвестування за трьома перерахованими джерелами великою мірою залежить від інституціоналізації методів та інструментів бюджетного стимулювання процесів модернізації основного капіталу лісогосподарських виробництв.

Ю. Болоховець серед широкого спектра пріоритетів відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв виокремлює необхідність придбання нової техніки за рахунок активізації банківського кредитування. Також одним з пріоритетів інвестиційного забезпечення потреб лісового господарства, на його думку, має стати залучення інвестицій у будівництво та реконструкцію лісогосподарських доріг. Це дозволить отримати доступ до ресурсу, який наразі втрачається, зменшити навантаження на екосистему внаслідок руху техніки та витрат на ліквідацію лісових пожеж [1]. Саме формування мережі сучасних лісогосподарських доріг дає можливість постійним лісокористувачам і підрядними організаціям на порядки знизити часові та транспортні затрати на здійснення транспортування заготовленої деревини та забезпечити заготівлю лісосировини у важкодоступних місцях. Тому нарощення інвестиційних впливів у будівництво та ремонт лісогосподарських доріг напяму впливає на підвищення ефективності лісозаготівель та сприяє зростанню конкурентоспроможності суб'єктів лісогосподарської діяльності в цілому.

В. Голян, В. Ткачук, Р. Коробка, Т. Костюк, Ю. Погуляйко та В. Бардась як пріоритет інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв розглядають розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури. На їх переконання, в умовах воєнного часу важливим напрямом диверсифікації діяльності постійних лісокористувачів і підвищення результативності охорони й раціонального використання природних рослинних ресурсів виступає розбудова мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, які забезпечують використання корисних властивостей лісів для надання різноманітних послуг туристично-оздоровчого спрямування, зокрема фізич-

ної та психологічної реабілітації постраждалих від війни громадян України. Також рекреаційне облаштування лісових масивів упереджує прояви поширення виникнення вогнищ лісових пожеж і створює сприятливі умови для локалізації поширення лісових шкідників [2, с. 400]. В окремих регіонах України вже мають місце прецеденти становлення брендів об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, функціонування котрих дало можливість диверсифікувати діяльність постійних лісокористувачів та упередити комплекс еколого-деструктивних процесів у лісових біогеоценозах. Розширення масштабів рекреаційного лісокористування також дає поштовх соціально-економічному піднесенню сільських територій, які виступають основним ареалом концентрації лісових ресурсів.

ЦІЛІ СТАТТІ

Метою статті є розроблення концептуальних засад та прикладного інструментарію інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв у зв'язку з поглибленням інституційних трансформацій у державному лісовому секторі України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі розширеного відтворення та господарського освоєння лісоресурсного потенціалу сформувався сектор лісогосподарських виробництв, котрі здійснюють процеси лісовідновлення, догляду за лісовими культурами, лісозаготівлі, транспортування деревини, утилі-

зації низькосортної лісосировини та використання рекреаційного, агролісомеліоративного та середовищезахисного потенціалу лісів. Виходячи з вагомості лісів у забезпеченні асиміляційної місткості територій, фізико-хімічних характеристик лісових земель як територіального базису продукування деревної фітомаси [6], значного часового лагу між посадкою лісових насаджень та їх стиглістю, ускладненого характеру ведення лісового господарства у важкодоступних умовах варто виокремлювати такі складові основного капіталу лісогосподарських виробництв: 1) техніко-технологічна; 2) виробничо-господарська; 3) природно-ресурсна (рис. 1).

Техніко-технологічний стан виробничої бази лісогосподарських виробництв визначається рівнем техніко-технологічної складової основного капіталу. Техніко-технологічна складова основного капіталу лісогосподарських виробництв включає виробниче обладнання, транспортні засоби, прилади та механізми, а також нематеріальні активи. Виробниче обладнання у свою чергу охоплює парк лісогосподарського, лісозаготівельного та лісопереробного обладнання. Рівень енергомісткості, ресурсомісткості та цифровізації перерахованих елементів виробничого обладнання у підсумку вирішальною мірою впливає на рівень ефективності лісогосподарської діяльності, що у свою чергу кумулятивним чином визначає ключові характеристики прибутковості функціонування та результативності використання ресурсно-виробничого потенціалу. Техніко-експлуатаційні характеристики транспортних засобів також великою мірою впливають на швидкість потоків лісопродукції і своєчасну її доставку споживачам.

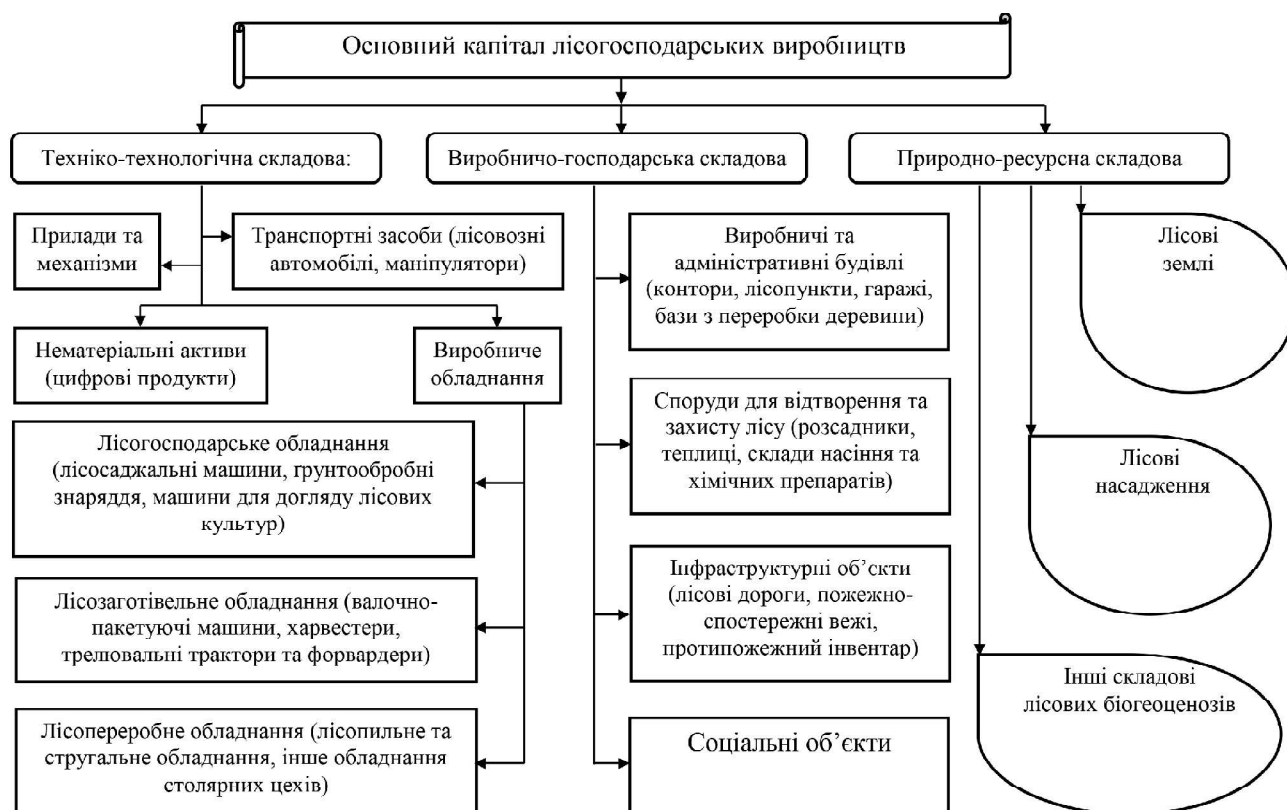


Рис. 1. Специфікаційна характеристика структурних елементів основного капіталу лісогосподарських виробництв

Востанні роки, коли цифровізація руху лісопродукції стала ключовим трендом трансформації всієї архітектури управління лісовою галуззю, значно підвищилась вагомість нематеріальних активів (цифрових продуктів) у забезпеченні результативності відтворення та використання основного капіталу лісогосподарських виробництв. Цифровізація змінила систему управління лісовим господарством, зокрема дала можливість оперативніше приймати рішення в частині вирішення проблем лісогосподарського та природоохоронного призначення. Тому потрібні наступні етапи цифровізації, а це також стосується модернізації основного капіталу через підвищення вагомості нематеріальних активів, зокрема придбання сучасних систем програмного забезпечення захисту та охорони лісів, подальшого запровадження нових ІТ-технологій в системі контролю руху лісопродукції [4].

Україна демонструє найкращі практики порівняно з іншими країнами в частині цифровізації руху лісопродукції, а також відтворення лісоресурсного потенціалу, що є одним з головних чинників підвищення інвестиційної привабливості лісового сектора та формування конкурентного та прозорого ринку необробленої деревини і супутніх ринків готової деревинної продукції з високою доданою вартістю.

Треба також наголосити, що ув'язку з поглибленням інституційної трансформації у державному лісовому секторі України мали місце суттєві структурні зрушення й в системі функціонування виробничо-господарської складової основного капіталу лісогосподарських виробництв. Зокрема, у 2023—2024 роках відбулося остаточне відокремлення власне ведення лісового господарства та лісопереробних підрозділів в системі функціонування постійних лісокористувачів державної форми власності, що призвело до приватизації комплексу будівель та споруд, які забезпечували переробку деревини.

Нарощення природно-ресурсної складової основного капіталу лісогосподарських виробництв безпосередньо пов'язано з розширенням площі лісових земель,

що може бути забезпеченим через переведення самозаліснених сільськогосподарських угідь у категорію земель лісогосподарського призначення, а також за рахунок заліснення малопродуктивних сільськогосподарських угідь та неугідь. Водночас розширення площі лісових земель за рахунок самозаліснених сільськогосподарських угідь та заліснення малопродуктивних сільськогосподарських угідь і неугідь потребує за прикладом країн ЄС застосування на рівні держави комплексу інструментів економічного стимулювання, які підвищать зацікавленість землевласників розширювати площі земель лісогосподарського призначення.

Ключовою передумовою активізації процесів розширеного відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв у державному лісовому секторі України є підвищення мотивації суб'єктів лісогосподарського підприємництва щодо нарощення інвестиційних вливань у придбання, модернізацію, реконструкцію та технічне переоснащення основних лісогосподарських засобів за рахунок внутрішніх джерел. Приріст внутрішніх джерел інвестування відтворення основного капіталу, з однієї сторони, потребує застосування методів прискореної амортизації для упередження процесів морального старіння найбільш технологічній складовій основних лісогосподарських засобів, а з іншої — зменшення фіскального навантаження на державний лісовий сектор, щоб була можливість більшу частину прибуткових надходжень спрямовувати на фінансування капітальних інвестицій.

Фактична відсутність прямого бюджетного фінансування процесів лісовідновлення змушує суб'єкти лісогосподарського підприємництва фінансувати дану статтю видатків за рахунок внутрішніх джерел, що звужує їх інвестиційні можливості. Квінтесенцією недостатньо високого рівня інвестиційної активності у державному лісовому секторі України у 2017—2024 роках виступає структура операційних витрат на ведення лісового та мисливського господарства (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка окремих статей сукупних операційних витрат у державному лісовому секторі України у 2017—2024 роках

Показники	2017	2018	2020	2023	2024	Абсолютне відхилення (+, -), 2024/2017	Відносне відхилення (%), 2024/2017
Матеріальні витрати, млн грн	4801,1	5882,5	5201,4	4109,5	3278,7	-1522,4	-31,7%
Витрати на оплату праці, млн грн	5201,1	6503,4	5528,4	7651,9	7098,4	1897,3	1,4 рази
Відрахування на соціальні заходи, млн грн	1115,8	1381,9	1185,4	1600,9	1396,4	280,6	1,3 рази
Амортизація, млн грн	7,15	507,6	522,6	727,1	730,8	723,6	102,2 рази
Інші операційні витрати, млн грн	2052,9	2619,5	2445,2	6773,7	8229,9	6177,0	4,0 рази
Всього	13603,4	16894,8	14882,9	20863,2	20734,4	7131,0	1,5 рази

Джерело: розраховано за даними Державного агентства лісових ресурсів України та ДП "Ліси України".

У 2017—2024 роках у державному лісовому секторі національної економіки України відбулися глибокі інституційні трансформації, зокрема у 2021 році було проведено укрупнення державних лісових господарств, а згодом у 2022 році і їх об'єднання в Державне підприємство "Ліси України" (ДП "Ліси України"), що фактично означало корпоратизацію означеного сектора національної економіки.

Корпоратизація державного лісового сектора великою мірою вплинула на структуру операційних витрат підприємств, котрі функціонували в межах діяльності Державного агентства лісових ресурсів України. Скорочення у 2024 році порівняно з 2017 роком величини матеріальних витрат стало наслідком зменшення обсягів заготівлі деревини внаслідок російської збройної агресії, що певною мірою вплинуло на потребу у паливі, енергії та інших матеріальних витратах. У 2024 році відбулося порівняно з 2023 роком також і скорочення витрат на оплату праці, що зумовлено зменшенням чисельності працюючих, оскільки у 2024 році переробні підрозділи було приватизовано, зменшилася кількість інженерно-управлінських та робітничих кадрів. Динаміка операційних витрат на оплату праці відповідним чином корелює з динамікою відрахувань на соціальні заходи.

У 2017—2024 роках за винятком 2018 року не відбувалося суттєвого збільшення суми амортизації порівняно з попереднім роком, що свідчить про обмежені внутрішні можливості фінансувати повноцінне відтворення та модернізацію основних лісогосподарських засобів. Прикметною рисою динаміки та структури сукупних операційних витрат у державному лісовому секторі економіки України є збільшення в останні роки аналізованого часового горизонту суми інших операційних витрат, що сталося внаслідок об'єднання державних лісових господарств у ДП "Ліси України" і кумулятивним чином вплинуло на зростання адміністративних витрат.

Особливої уваги заслуговує динаміка амортизаційних відрахувань у державному лісовому секторі, яка є індикатором техніко-технологічного стану основних лісогосподарських засобів та інтенсивності їх оновлення, модернізації, реконструкції та технічного переоснащення. Упродовж аналізованого часового горизонту сума амортизації залишалася вкрай незначною порівняно з іншими статтями операційних витрат: у 2017 році вона становила лише 7,15 млн грн — менше ніж 0,1% від загальної суми операційних витрат. У наступні роки відбулося певне збільшення абсолютного значення амортизаційних відрахувань: до 507,6 млн грн у 2018 році, 516,7 млн грн — у 2019 році, 522,6 млн грн — у 2020 році, тоді як у 2023 та 2024 роках показник становив відповідно 727,1 та 730,8 млн грн. Таким чином, у 2024 році порівняно з 2017 роком сума амортизації зросла на 723,6 млн грн, тобто більш як у 102 рази. Однак у структурі операційних витрат її частка залишається незначною.

Варто підкреслити, що проблема недостатності амортизаційного фонду як джерела самофінансування є системною для державного лісового сектора України та безпосередньо пов'язана з хронічним

недофінансуванням оновлення, модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основних лісогосподарських засобів. Таким чином, незначна частка амортизації у структурі сукупних операційних витрат на ведення лісового та мисливського господарства є свідченням структурної вразливості державного лісового сектора та необхідності вжиття системних заходів щодо переоцінки активів, прискореної амортизації та цільового використання амортизаційного фонду на модернізацію об'єктів лісогосподарської та лісоохоронної інфраструктури.

Виходячи з воєнних викликів, а також викликів євроінтеграції, корпоратизації та цифровізації у короткостроковій перспективі доцільним є розроблення на рівні регуляторного органу у сфері управління лісовими ресурсами інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку лісового господарства. Основними цілями інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку лісового господарства мають бути: придбання, модернізація, реконструкція та технічне переоснащення основних лісогосподарських засобів з сучасними техніко-експлуатаційними характеристиками; розбудова індустрії вирощування садивного матеріалу, формування сучасних селекційних комплексів, плантацій і розсадників; створення технологічних ланцюгів переробки лісосічних відходів та відходів деревообробки в енергетичних цілях; комплексна модернізація системи відновлення захисних лісонасаджень та здійснення агролісомеліоративних заходів спільно із суб'єктами аграрного підприємництва [3, с. 57]. Виходячи з необхідності диверсифікації виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів в умовах поглиблення інституційних трансформацій у державному лісовому секторі України доцільним є розроблення дорожньої карти інвестиційного забезпечення розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, що дасть можливість ефективніше використовувати рекреаційний потенціал українських лісів і підвищувати рівень комерціалізації екосистемних послуг в цілому.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дослідження показали, що основний капітал лісогосподарських виробництв охоплює техніко-технологічну, виробничо-господарську та природно-ресурсну складові. Даний чинник має виступати ключовим детермінантом визначення пріоритетів інвестиційного забезпечення відтворення основних лісогосподарських засобів задля максимізації рівня ефективності виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів та упередження еколого-деструктивних процесів при господарському освоєнні лісоресурсного потенціалу. Прикметною рисою інвестиційної діяльності у державному лісовому секторі України є незначна частка амортизації у структурі сукупних операційних витрат на ведення лісового та мисливського господарства, що пов'язано з високим рівнем фіскального навантаження та наявністю численних інституційних обмежень, а це не дозволяє отримувати залучені та позикові кошти для фінансування проєктів відтворення основних

лісогосподарських засобів. Виходячи з наслідків інституційних трансформацій у державному лісовому секторі та наявних воєнних викликів, доцільним є розроблення інвестиційно-інноваційної стратегії відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв з орієнтацією на придбання основних лісогосподарських засобів із сучасними техніко-експлуатаційними характеристиками. Як пріоритет інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу лісогосподарських виробництв слід розглядати розбудову мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, що забезпечить результативніше освоєння рекреаційного потенціалу лісів та призведе до диверсифікації виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів і відповідно до підвищення рівня прибутковості їх функціонування.

Література:

1. Болоховець Юрій. Лісова галузь: як реформа долає кризу. Економічна правда. 8 березня 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/8/697775/>
2. Голян В., Ткачук В., Коробка Р., Костюк Т., Погуляйко Ю., Бардась В. Фінансово-інвестиційні виміри модернізації екологічної інфраструктури в Україні: воєнні, євроінтеграційні та децентралізаційні виклики. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2025. Том 4 (63). С. 391—418. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.63.2025.4888>
3. Дзюбенко О.М. Формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку лісового господарства в контексті підвищення ефективності використання лісореурсного потенціалу. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №23. С. 49—58.
4. Карпук А.І., Голян В.А., Буценко Р.А. Відтворення основного капіталу лісового господарства в умовах цифровізації, євроінтеграції та децентралізації: еколого-економічні аспекти. Бізнес Інформ. 2023. № 5. С. 113—120.
5. Кватирко О.М. Еколого-економічні засади формування механізмів використання конкурентних переваг лісового сектору регіону. Агросвіт. 2021. №18. С. 62—72.
6. Лицур І.М. Еколого-економічні проблеми просторової організації лісового комплексу України. К. РВПС України, 2010. 317 с.
7. Марчук Ю.М., Карпук А.І., Дзюбенко О.М., Буценко Р.А. Інвестування модернізації основного капіталу лісового сектора як складова фінансово-економічного механізму лісогосподарювання. Інвестиції: практика та досвід. 2022. №21. С. 24—35.

References:

1. Bolokhovets', Y. (2023), "Forestry industry: how reform overcomes the crisis", Ekonomichna pravda. 8 bereznia, available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/8/697775/> (Accessed 25 March 2026).
2. Holian, V., Tkachuk, V., Korobka, R., Kostyuk, T., Pohulijak, Yu. and Bardas', V. (2025), "Financial and investment dimensions of environmental infrastructure

modernization in Ukraine: military, European integration and decentralization challenges", Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, vol. 4 (63), pp. 391—418. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.63.-2025.4888>

3. Dzyubenko, O. (2017), "Formation of an investment and innovation strategy for forestry development in the context of increasing the efficiency of use of forest resource potential", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 23, pp. 49—58.

4. Karpuk, A.I., Holian, V.A. and Butsenko, R.A. (2023), "Reproduction of fixed capital in forestry in the context of digitalization, European integration and decentralization: ecological and economic aspects", Biznes Inform, vol. 5, pp. 113—120.

5. Kvatyрко, O. (2021), "Ecological and economic bases of formation of mechanisms for using competitive advantages of the forest sector of the region", Agrosvit, vol. 18, pp. 62—72.

6. Lytsur, I. M. (2010), Ekologo-ekonomichni problemy prostorovoi orhanizatsii lisovoho kompleksu Ukrainy [Ecological and economic problems of spatial organization of the forest complex of Ukraine], RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

7. Marchuk, Yu.M., Karpuk, A.I., Dziubenko, O.M. and Butsenko, R.A. (2022), "Investment in the modernization of fixed capital in the forest sector as a component of the financial and economic mechanism of forest management", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 21, pp. 24—35.

Отримано редакцією журналу / Received: 06.04.26

Професійно рецензовано / Revised: 16.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663